

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ พระพุทธศาสนา

เรื่อง อริยสัจ ๔ (๑)

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

กิจกรรม

ส่งต่อธรรมะ

กิจกรรม

ไซปรีศนา

แห่งทุกข์

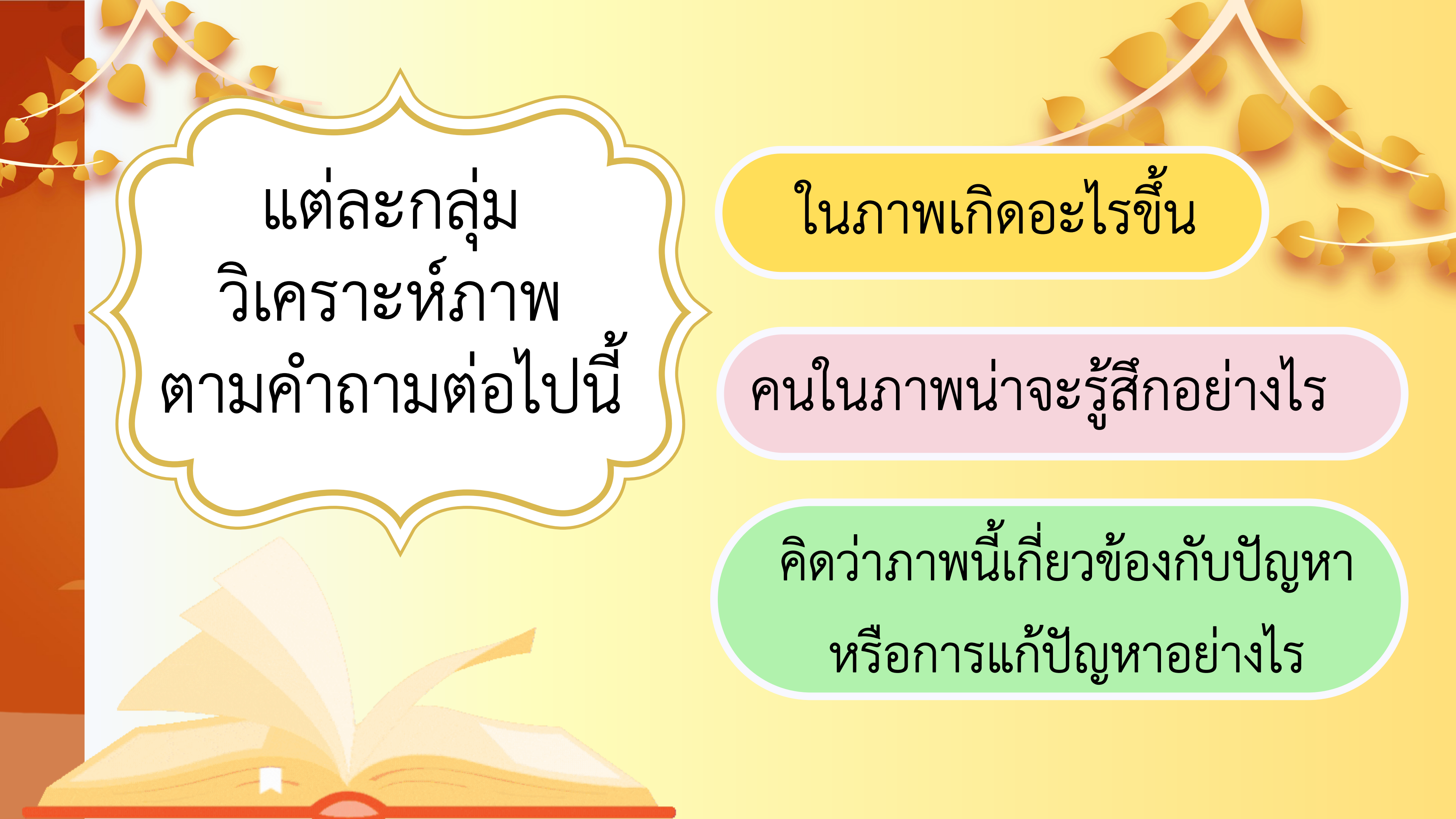

แต่ละกลุ่ม
วิเคราะห์ภาพ
ตามคำถามต่อไปนี้

ในภาพเกิดอะไรขึ้น

คนในภาพน่าจะรู้สึกอย่างไร

คิดว่าภาพนี้เกี่ยวข้องกับปัญหา
หรือการแก้ปัญหาอย่างไร

ทุกข์

สมุทัย

นิโรธ

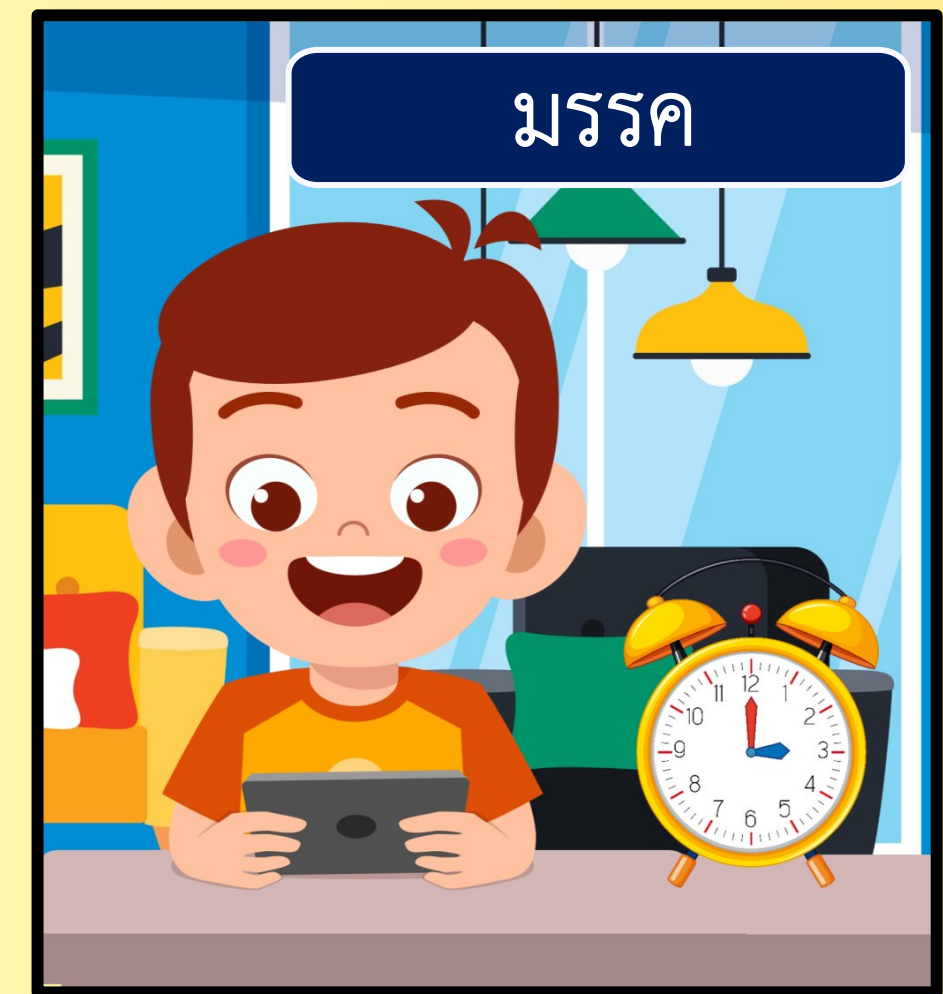

มรรค

ວິຊາສັງ ໔ (໑)

 ผล

ความทุกข์

จะไม่มีความทุกข์

 เหตุ

สาเหตุของทุกข์

วิธีการดับทุกข์

 ผล

 เหตุ

ความทุกข์

สาเหตุของทุกข์

ความดับทุกข์

วิธีการดับทุกข์

อริยสัจ ๔

ขั้น ๕

เพื่อนแซวเราแล้วเรารู้สึกโกรธ

รูป

ตัวเรา+เพื่อน

เวทนา

ความรู้สึกละไม่พอใจ

สัญญา

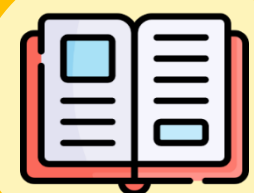
นึกถึงตอนเพื่อน
แฉวครั้งก่อน

สังขาร

เราจะไม่คุยกับเขาอีก

วิญญาณ

การรับรู้ผ่านหู+ใจ

๑. ทุกข์

๒. สมุทัย

ขั้น ๕

อกุศลกรรมบถ ๑๐

๑. ทุกข์

๒. สมุทัย

๓. นิโรธ

๔. มรรค

ขั้น ๕

อกุศลกรรมบถ ๑๐

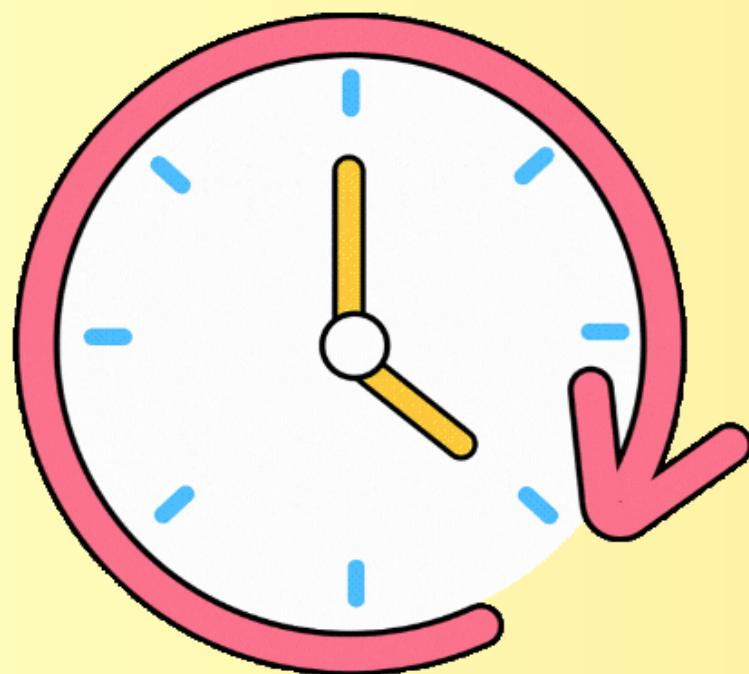
สามิสสุข นิรามิสสุข

กุศลกรรมบถ ๑๐

กิจกรรม

จับคู่ขั้น ๕
ให้ทันก่อนหมดเวลา

คำอธิบาย

๑. ครูขึ้นสถานการณ์
๒. แต่ละกลุ่มต้องวิเคราะห์สถานการณ์ว่ามี “ขั้นใด” บ้าง
๓. เขียนอธิบายคำตอบลงกระดาษ
๔. กลุ่มใดเขียนคำตอบเสร็จและตอบถูกต้อง
เป็นกลุ่มแรก รับ ๑ คะแนน

คุณครูกล่าวชม
ว่าเราทำงานดีขึ้น

รูป

ตัวเรา+ครู

เวทนา

รู้สึกดีใจ / ภูมิใจ

สัญญา

นึกถึงตอนเคยทำผิด
แล้วถูกตักเตือน

สังขาร

คิดว่าเราต้องขยันต่อไป

วิญญาณ

รับรู้คำพูดผ่าน หู +ตา+ใจ

ขั้น ๕

รูป

สิ่งที่เป็นกายภาพ
มองเห็น จับต้องได้
เช่น ร่างกาย สิ่งของ

เวทนา

ความรู้สึที่เกิดขึ้น

เช่น สุข ทุกข์ หรือเฉย ๆ

สัญญา

การจำได้ หมายถึง

เช่น จำเสียง จำกลิ่น จำเหตุการณ์

สังขาร

ความคิดปรุงแต่ง

เช่น คิดดี คิดร้าย

วางแผน ตัดสินใจ

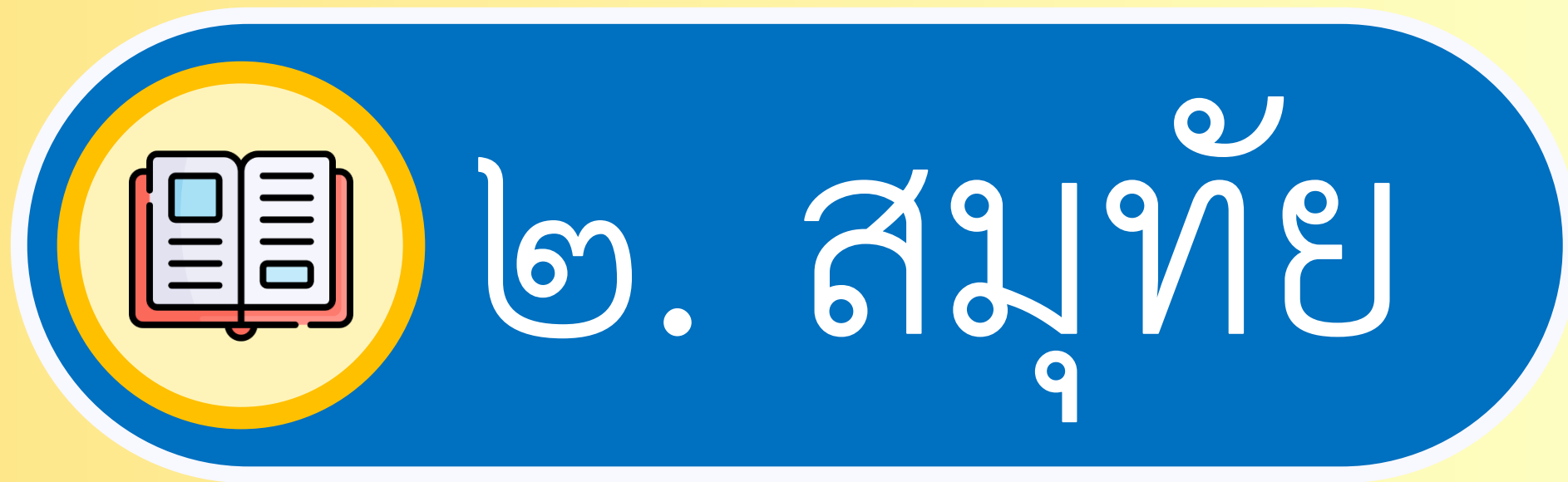
วิญญาณ

การรับรู้ผ่าน

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

(อายตนะทั้ง ๖)

อกุศลกรรมมณฑล ๑๐

อกุศลกรรมมบถ ๑๐

กรรมชั่วอันเป็นทางนำไปสู่ความทุกข์

กายทุจริต ๓

วจีทุจริต ๔

มโนทุจริต ๓

กายทุจริต

การฆ่าสัตว์ ตัดชีวิต

การลักทรัพย์

การประพฤติดิฉันในกาม

วจีทุจริต

พูดเท็จ

พูดคำหยาบ

พูดส่อเสียด

พูดเพ้อเจ้อ

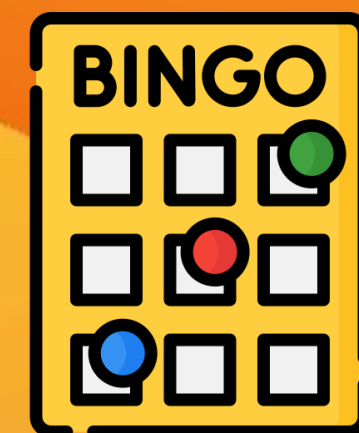
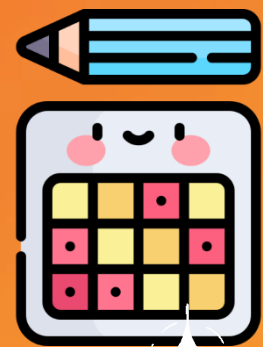
มโนทุจริต

- ๑ ความโลภ
- ๒ ความพยาบาท
- ๓ ความเห็นผิดจากคลองธรรม

อกุศลกรรม

BINGO

กติกา

๑. ครูแจกกระดาศ BINGO ให้นักเรียน
๒. ครูอ่านสถานการณ์ทีละข้อ
๓. นักเรียนวิเคราะห์ว่าเป็น อกุศลกรรมข้อใด
๔. ถ้ามีคำตอบอยู่ในช่อง BINGO ชี้ดทับช่องนั้นไว้
๕. คนใดเรียงแนว BINGO ได้ครบแถวก่อน
ตะโกนว่า “**อกุศล !**” แล้วตอบว่าในกระดาศ BINGO คืออกุศลข้อใดบ้าง

ตัวอย่าง

BINGO

นักเรียนเห็นเพื่อนใช้ของดี
แล้วรู้สึกอยากได้จนไม่พอใจ

เฉลย:

ความโลภ

มโนทุจริต

เด็กชายเอเออาของเพื่อน
ไปโดยไม่ได้ขอ

เฉลย:

ลักทรัพย์

กายทุจริต

๓

นักเรียนบางคนคิดว่าคำสอน
ของพระพุทธเจ้าไม่มีจริง

เฉลย:

ความเห็นผิด จากคลองธรรม

มโนทุจริต

พูดเรื่องไร้สาระตลอดเวลา
ซึ่งไม่เกี่ยวกับบทเรียน จนเพื่อนรำคาญ

เฉลย:

พูดเพ้อเจ้อ

วกิจทุจจริต

คิดโกรธแค้นเพื่อนที่เคยว่าเรา
แม้เวลาผ่านไปนานแล้ว

เฉลย:

ความพยายาม

มโนทุจริต

- สามิสสุข

- นิรามิสสุข

สามีสสุข

ความสุขที่อาศัยวัตถุ หรือสิ่งภายนอก

เป็นเหตุให้เกิดความสุข

ได้กินอาหารอร่อย

 ได้ฟังเพลงที่ชอบ

ได้เที่ยวในที่ที่อยากไป

นิรามัยสุข

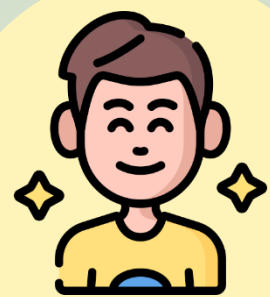
ความสุขที่ไม่อิงวัตถุภายนอก

เป็นความสุขทางใจที่เกิดจากความสงบ
ความดี และการหลุดพ้นจากความทุกข์

ความสุขจากการนั่งสมาธิ ทำจิตสงบ

ความสุขจากการให้อภัย

ความสุขจากการพ้นทุกข์หรือเข้าใจธรรมะ

กุศลกรรมมปปณ ๑๐

กุศลกรรมบถ ๑๐

กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความสุข

กายสุจริต ๓

วจีสุจริต ๔

มโนสุจริต ๓

กายสุจริต ๓

- ๑ การไม่ฆ่าสัตว์ ตัดชีวิต
- ๒ การไม่ลักทรัพย์
- ๓ การไม่ประพฤตินอกกาม

วจีสุจริต ๔

- ๑ ไม่พูดเท็จ
- ๒ ไม่พูดคำหยาบ
- ๓ ไม่พูดส่อเสียด
- ๔ ไม่พูดเพ้อเจ้อ

มโนสัจจิต ๓

ความไม่โลภ

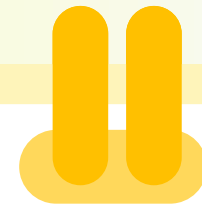
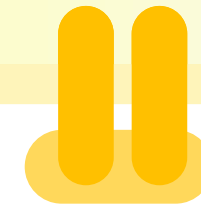
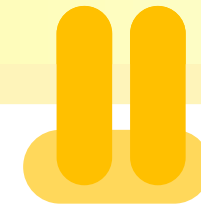
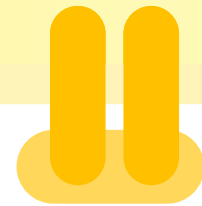
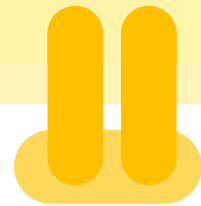

ความไม่พยาบาท

ความเห็นถูก ตามทำนองคลองธรรม

เห็นเพื่อนมีโทรศัพท์รุ่นใหม่

ก็ดีใจด้วย แล้วใช้ของของตนเองอย่างพอใจ

เฉลย:

กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ

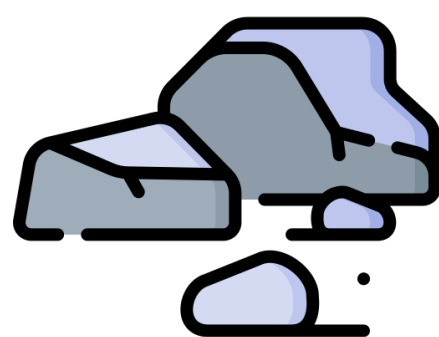
กิจกรรม

Reflection

สะท้อนคิด

ข ก้อนหิน

แห่งความโกรธ

ข้อ ก้อนหิน

แห่งความโกรธ

ถือก้อนหินไว้ในมือและทำให้แน่น

ข้อ ๑ ก้อนหิน

แห่งความโกรธ

จินตนาการว่าก้อนหินนี้
คือความความโกรธที่มีต่อเพื่อน

ข้อกั๋อหนึ่

แห่งควมโกรร

๓

นักรเรียนรู็ลึกอย่งไรบั้ง
ถ้ำต้องกำกั๋อหนึ่ไว้แน่นตลอดเวล

ทุกข์ : ชั้น ๕

รูป : ตัวเรา+ก้อนหิน

เวทนา : เกิดทุกข์ รู้สึกโกรธ

สัญญา : จำได้ว่าเพื่อนทำไม่ดีกับเรา

สังขาร : คิดร้ายต่อเพื่อน

วิญญาณ : รับรู้ผ่านกาย+ตา+ใจ

สมุทัย : อกุศลกรรมบถ ๑๐

ความพยายาบาท

มโนทุจริต

อริยสัจ ๔

ความสุขที่ไม่อิงวัตถุภายนอก

ความสุขจากการให้อภัย

นิโรธ : นิรามิสสุข

ไม่พยายาบาท ปล่อยวาง

มโนสุจริต

มรรค : กุศลกรรมบถ ๑๐

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง อริยสัจ ๔ (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบงานที่ ๖ เรื่อง อริยสัจ ๔
๒. กระดาษขนาด A๓

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th)